

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.2.3.2015.JŻ

**Pani
Grażyna Jaszczołt
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Siemiatyczach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015, poz. 525), w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 31 ust.1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.) w dniach 20-21.04.2015 r. zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w składzie:

- 1) Marek Kiryluk –starszy inspektor wojewódzki,
- 2) Joanna Żukowska – starszy inspektor wojewódzki - przewodnicząca zespołu kontrolnego,

na podstawie upoważnienia nr 1/2015 znak:PS.I.431.2.3.2015.JŻ z dnia 10.04.2015 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, przeprowadzili kontrolę w trybie zwykłym, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, ul. 11 Listopada 49, 17-300 Siemiatycze, zwanym dalej GOPS, Ośrodkiem, w zakresie prawidłowości działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, na podstawie ww. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli GOPS, pod poz. nr 1/2015.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w okresie od 1 sierpnia 2014 r. do dnia kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z uchybieniami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zwanej dalej ustawą, GOPS realizuje na podstawie § 3 pkt 3 Statutu z dnia 18 czerwca 2013r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2013 r., poz.2615).

Przedmiotowe zadanie realizowane jest przez Kierownika GOPS, na podstawie upoważnienia udzielonego przez Wójta Gminy Siemiatycze (upoważnienie z dnia 17 kwietnia 2015 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji oraz przekazywania do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów,

o których mowa w art. 28 ust.1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy). Powyższe działania, (w okresie objętym kontrolą tj. od 1 sierpnia 2014 r. do dnia wydania upoważnienia tj. do 16 kwietnia 2015 r.), realizowane były przez Kierownika Ośrodka, bez stosownego upoważnienia.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała p. Grażyna Jaszczołt, Kierownik Ośrodka.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W ewidencji GOPS na dzień 20.04.2015 r. zarejestrowanych było 30 dłużników alimentacyjnych, w tym: 19 dłużników zamieszkałych jest na terenie gminy Siemiatycze, 9 na terenie innych gmin oraz 2 dłużników przebywało za granicą.

W kontrolowanym okresie, pod względem legalności i rzetelności porównano zgodność działań podejmowanych przez GOPS z przepisami wynikającymi z ustawy, wobec 18 akt dłużników alimentacyjnych z zachowaniem odstępu (co trzecie akta wybrane z teczki dłużników, w przypadku dłużników zamieszkałych na terenie gminy, co drugie akta wybrane z listy dłużników, zamieszkałych na terenie innej gminy, oraz wszystkie akta dłużników z listy dłużników dla których gmina występuje jednocześnie jako organ właściwy dłużnika oraz wierzyciela).

W wyniku powyższych czynności stwierdzono, że GOPS podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

a) jako organ właściwy dłużnika, w 3 przypadkach działający również jako organ właściwy wierzyciela (skontrolowano akta 9 dłużników), zwanym w dalszej części jako OWD tj.:

- przeprowadzał wywiad alimentacyjny z dłużnikiem, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrał od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy,
- przekazywał informacje do komornika oraz organu właściwego wierzyciela z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych (w tym wszelkie posiadane informacje, istotne dla skuteczności egzekucji),
- zobowiązał dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy oraz informował właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,
- wszczynał postępowanie, a następnie wydawał decyzję o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w przypadku dłużnika, który przez okres ostatnich 6 miesięcy nie wywiązywał się w każdym miesiącu z zobowiązań alimentacyjnych, w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów,
- po uprawomocnieniu się decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych składał wnioski do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.), kierował wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego,
- informował wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (informacje pochodzące z wywiadu alimentacyjnego, oświadczeń majątkowych, wniosków skierowanych do prokuratury o ściganie, oraz wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy), za wyjątkiem przypadku opisanego w arkuszu ustaleń nr 5.

b) jako organ właściwy wierzyciela (skontrolowano akta 9 dłużników), zwanym w dalszej części jako OWW, tj.:

- przekazywał dłużnikom informacje o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy,
- zgłaszał do biura informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, opisaną działanie zastosowano we wszystkich możliwych

przypadkach. Podstawą zgłoszeń była umowa o współpracy pomiędzy Wójtem Gminy Siemiatycze a Info Monitorem Biuro Informacji Gospodarczej S.A z dnia 16.03.2009 r.,

- kierował wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- wydawał decyzje administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- kierował do dłużników upomnienia,
- wystawiał tytuły wykonawcze,
- informował OWD oraz dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy (informacje o zobowiązaniach dłużnika, wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy, przekazał organowi właściwemu dłużnika po dokonanych wpisach do biura informacji gospodarczej, natomiast o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, informował dłużnika podczas przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego).

We wszystkich skontrolowanych przypadkach Ośrodek:

- nie poinformował komornika oraz organu właściwego wierzyciela o efektach podjętych działań (pismo od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika),
- nie określił terminu do spłaty należności, w decyzjach w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego, należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ponadto, w pojedynczych przypadkach, stwierdzono poniższe uchybienia:

- nie poinformował wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (dot. wniosku skierowanego do prokuratury o ściganie (...), oraz wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy) - dot. przypadku opisanego w arkuszu ustaleń nr 5,
- w informacji przesłanej do właściwego powiatowego urzędu pracy, o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, nie zawarto istotnej informacji (uzyskanej podczas przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego z dłużnikiem), o posiadanym przez dłużnika orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, z którego wynikało przeciwwskazanie do ciężkiej pracy fizycznej - dot. przypadku w sprawie opisanego w arkuszu ustaleń nr 4.

Pod względem rzetelności, na podstawie 18 skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że wszystkie działania wobec dłużników były podejmowane przez GOPS we właściwej formie i terminach wymaganych ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów, ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz.526 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014r., poz.656.), za wyjątkiem:

- nieterminowo wydanych decyzji w sprawie zwrotu (...) – dot. przypadków opisanych w arkuszach ustaleń nr 16 i 17,
- nieterminowo wystosowanego wezwania do przeprowadzenia wywiadu oraz odebrania oświadczenia majątkowego - dot. przypadku opisanego w arkuszu ustaleń nr 12,
- nieterminowo wystawionych tytułów wykonawczych – dot. przypadków opisanych w arkuszach ustaleń nr 8,14 i 16.

Powyższe czynności podejmowane z opóźnieniem miały wpływ na prawidłową realizację obowiązków wynikających z ustawy, jednak stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter

formalny i nie powodowały żadnych skutków prawnych, natomiast nieprawidłowości wystąpiły w mniej niż 30% skontrolowanych spraw.

Ośrodek działający jako OWD lub OWW, w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał (zgodnie z art. 7 ust 1 ustawy) z uprawnień dot. wytoczenia powództw wobec innych osób uprawnionych do alimentacji. Powodem tego, zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika Ośrodka, była trudna sytuacja finansowa tych osób.

Dłużnicy nie zwracali się do OWW z wnioskami o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w trybie art. 30 ust. 2 ustawy. Ponadto GOPS, występując jako OWD, nie umarzał należności dłużnikom alimentacyjnym (art.30 ust.1 ustawy).

Ośrodek uznał również, że nie wystąpiła konieczność informowania sądu o bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości komornika sądowego, prowadzącego postępowanie egzekucyjne, przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Ośrodek podejmował działania wynikające z ustawy, jednak nie skutkowało to wzrostem ściągalskości należności od dłużników z tytułu wypłaconych świadczeń osobie uprawnionej.

Wykaz skontrolowanych spraw oraz wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości opisano w arkuszach ustaleń z kontroli nr 1- 18.

Mając powyższe na uwadze, podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych oceniam pozytywnie z uchybieniami.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było niestosowanie lub niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości było:

- podejmowanie działań w stosunku do dłużników z opóźnieniem,
- nieterminowe przeprowadzanie postępowania egzekucyjnego,
- niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z ustawy.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest kierownik GOPS, realizujący w kontrolowanym okresie, zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak:PS.I.431.2.3.2015.JŻ. z dnia 19.05.2015 r. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

I. Podejmowanie wszelkich działań wobec dłużników alimentacyjnych, wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym:

- informowanie komornika oraz organu właściwego wierzyciela, o efektach podjętych działań (pismo od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika),
- informowanie wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (dot. wniosku skierowanego do prokuratury o ściganie (...), oraz wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika),
- w informacjach przesyłanych właściwemu powiatowemu urzędowi pracy, o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, przysyłanie danych uzyskanych podczas przeprowadzania

wywiadu alimentacyjnego z dłużnikiem, w tym pochodzących z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, mających wpływ na przyszłe zatrudnienie dłużnika alimentacyjnego,

- określanie terminu do spłaty należności, w decyzjach w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego, należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

2. Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w terminach i formie wynikających z kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, w tym:

- terminowe wzywanie dłużnika alimentacyjnego do przeprowadzenia wywiadu oraz odebrania oświadczenia majątkowego,
- terminowe wydanie decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- terminowe wystawianie tytułów wykonawczych.

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach i wskazanie terminu, w którym działania te zostaną wykonane.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Edward Krasowski - Wójt Gminy Siemiatycze
2. a/a.